

ESF projekts

“Starpnozaru zinātnieku grupas un modeļu sistēmas izveide pazemes ūdeņu pētījumiem”

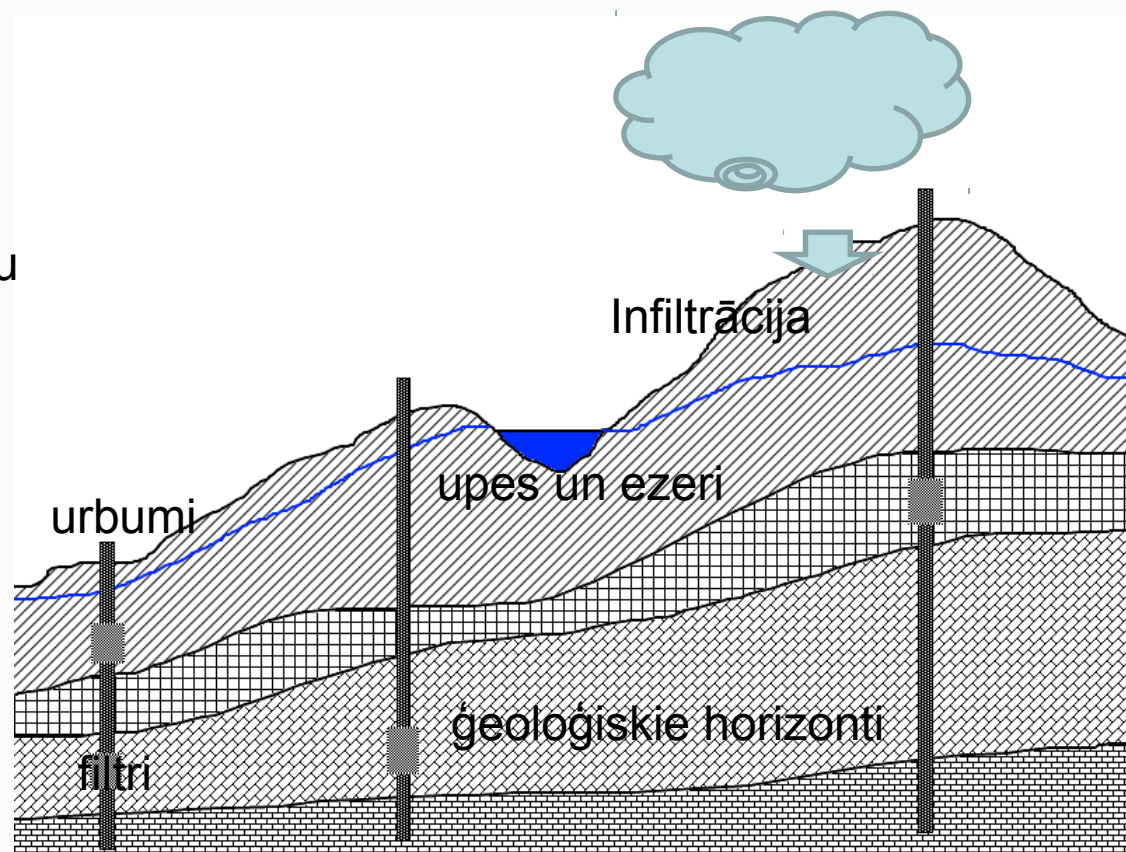
Autokalibrācijas metožu pielietojums Baltijas artēziskā baseina modelim MOSYS V0

Juris Seņņikovs
Andrejs Timuhins
(tim@modlab.lv)
Jānis Virbulis

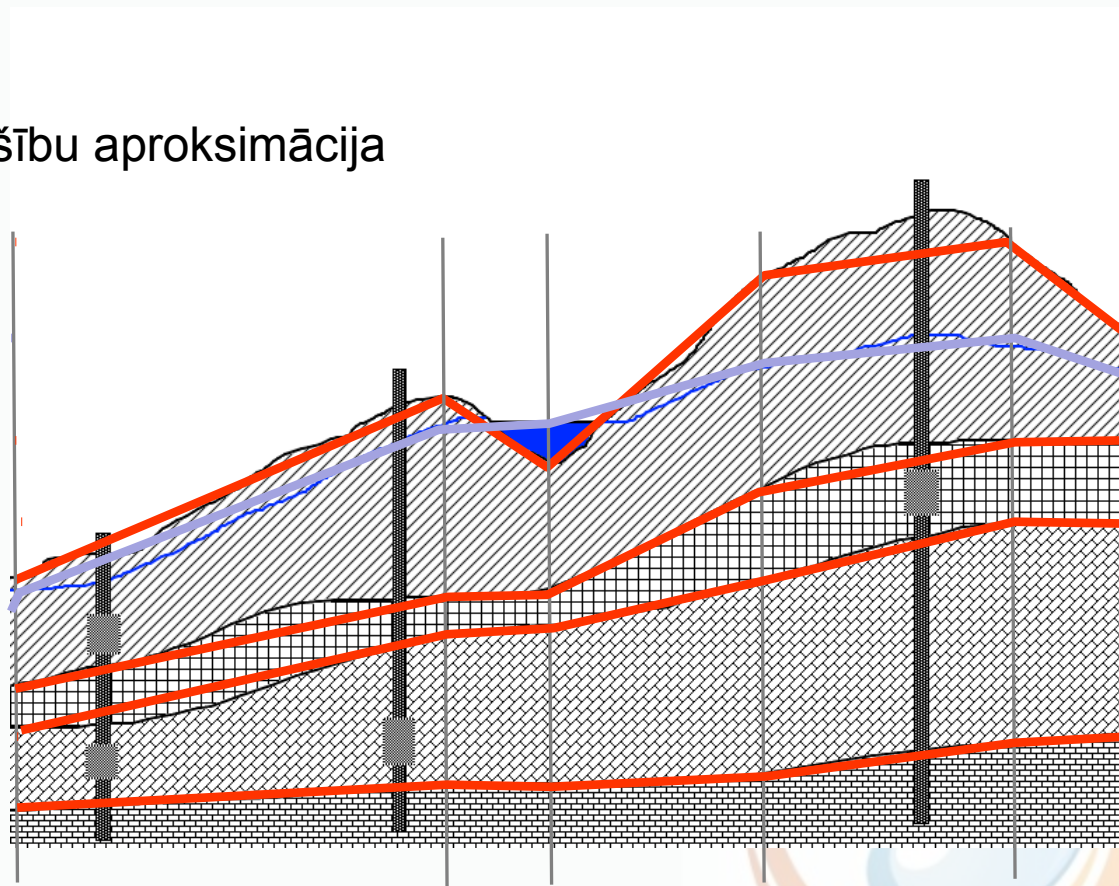
Procesi dabā

- Nepātraukta vide
- Liela variabilitāte materiālu īpašībās
- Meteoroloģisku apstākļu stohastiskais raksturs
- Diskrētie novērojumi
- Novērojumu neprecizitāte

Modelēšana – dabas procesu aproksimācija

- Virsmas interpolācija
- Virsūdeņu modelis
- Infiltrācijas modelis
- Materiālu hidroloģisko īpašību aproksimācija
- Stacionārs modelis

1. Modeļa parametrizācija (izvēlēties parametrus, kuri mainīsies kalibrācijas gaitā)
2. Mērķa funkcijas izveide
3. Optimizācijas algoritma izvēle

Autokalibrācija

1. Modeļa parametrizācija (izvēlēties parametrus, kuri mainīsies kalibrācijas gaitā)

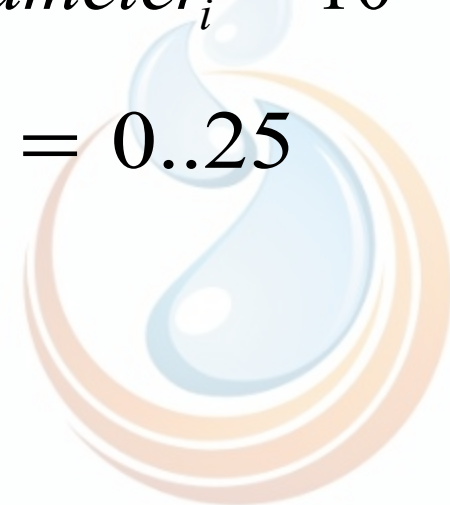
filtrācijas koeficienti V0,[m/day]

modeļslāņa numurs, horizontāls, vertikāls

Infiltration	2.00E-04	
0	1.00E+01	1.00E+01
1	1.00E+00	3.00E-02
2	1.00E+01	1.00E+00
3	2.00E+00	2.00E-01
4	1.00E-06	1.00E-06
5	1.00E+01	1.00E+00
6	1.00E-06	1.00E-06
7	1.00E-06	1.00E-06
8	2.00E+00	2.00E-01
9	2.00E+00	2.00E-01
10	1.00E-04	1.00E-04
11	2.00E+00	2.00E-01
12	1.00E-04	1.00E-04
13	2.00E+00	2.00E-01
14	1.00E-05	1.00E-05
15	1.00E+01	1.00E+00
16	1.00E-07	1.00E-07
17	2.00E+00	2.00E-01
18	1.00E-07	1.00E-07
19	2.00E+00	2.00E-01
20	1.00E-09	1.00E-09
21	2.00E+00	2.00E-01
22	2.00E+00	2.00E-01
23	1.00E-09	1.00E-09
24	1.00E+00	5.00E-01

$$Parameter_i^{Opt} = Parameter_i^{V0} \cdot 10^{X_i}$$

$$X_i \in [-1,1] \quad i = 0..25$$

2. Mērķa funkcijas izveide

$$M = \frac{1}{N} \sum_j w_j \left(pressure_j^{obs} - pressure_j^{mod} \right)^2$$

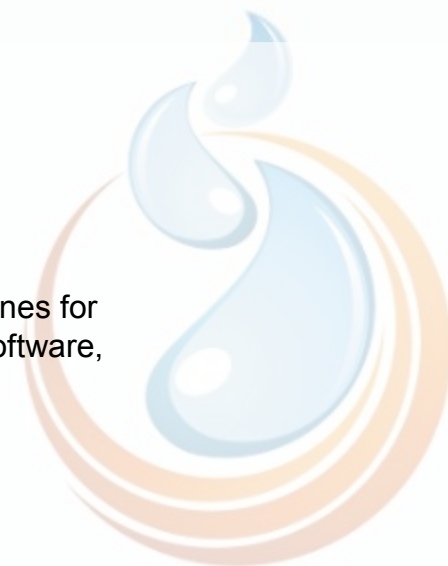
$w_j, pressure_j^{obs}, pressure_j^{mod}$

svara koeficients, novērotais un aprēķinātais pjezometriskais līmenis j pozīcijā (x_j, y_j, z_j) atbilstoši

3. Optimizācijas algoritma izvēle

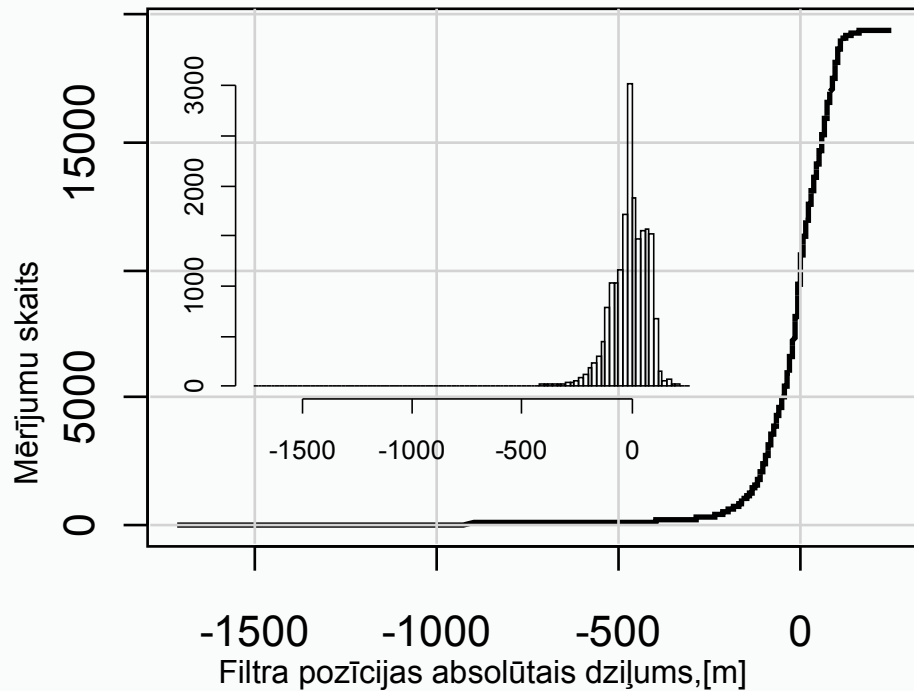
Optimizācijas algoritms Scipy L-BFGS-B

C. Zhu, R. H. Byrd and J. Nocedal. L-BFGS-B: Algorithm 778: L-BFGS-B, FORTRAN routines for large scale bound constrained optimization (1997), ACM Transactions on Mathematical Software, Vol 23, Num. 4, pp. 550 - 560.

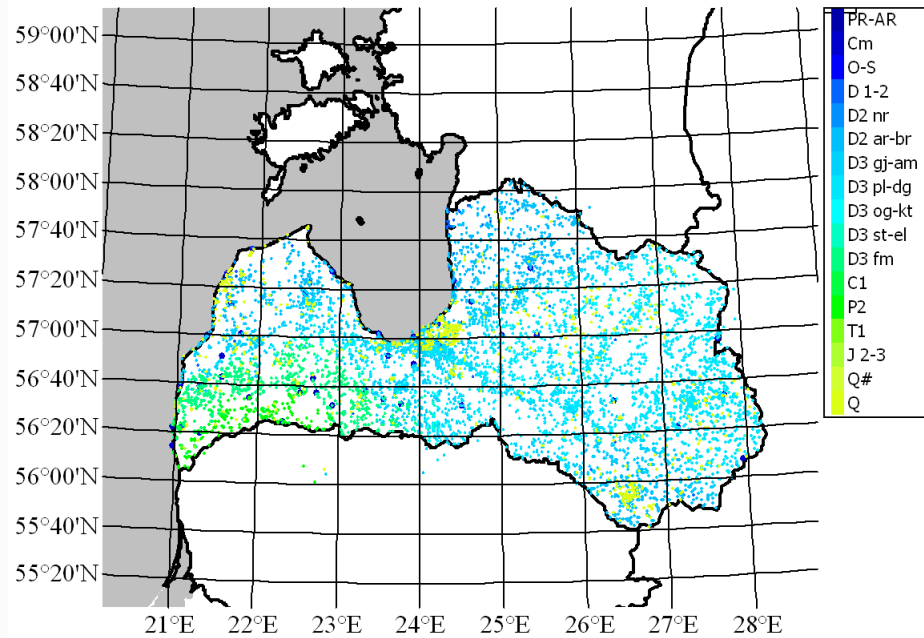

Novērojumu dati

Filtru pozīciju histogrammas

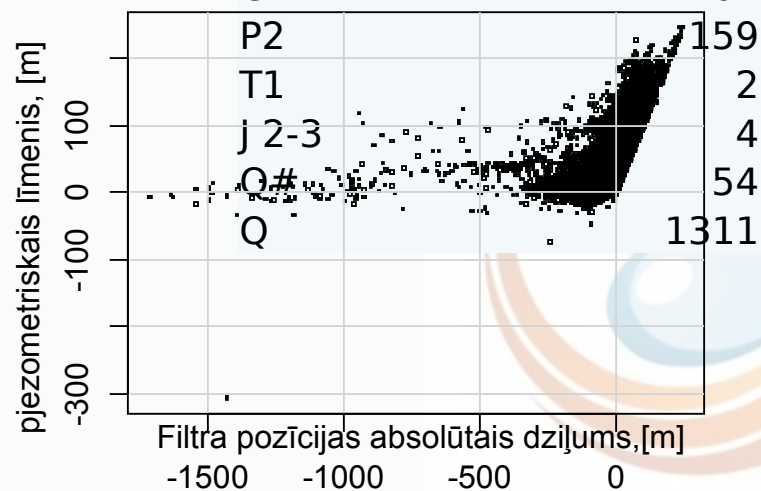
Novērojumu novietojums

Novērojumu dati

horizonts novērojumu skaits

PR-AR	2
Cm	48
O-S	4
D 1-2	135
D2 nr	14
D2 ar-br	1344
D3 gj-am	2806
D3 pl-dg	2675
D3 og-kt	174
D3 st-el	73
D3 fm	860
C1	67

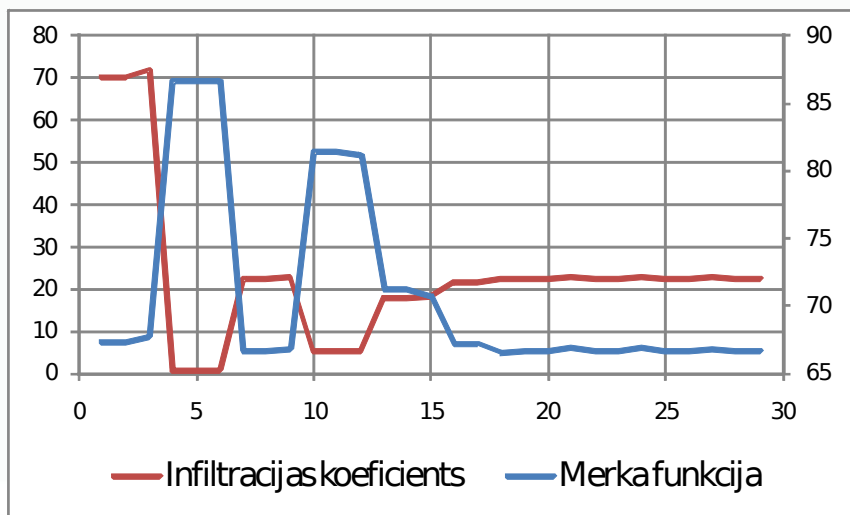
Kalibrācijas rezultāti

Viena parametra kalibrācija

Infiltrācijas koeficients

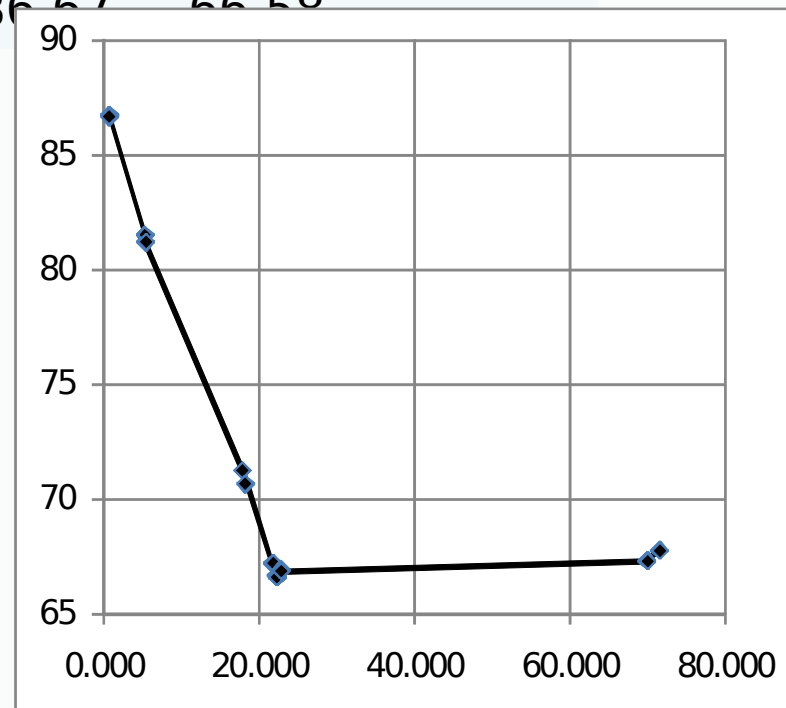
	V0	Kalibrēts
Infiltrācijas koeficients, [mm/year]	70.0	22.3
Mērķa funkcija	86.67	66.59

Infiltrācijas koeficients, [mm/year]

Optimizācijas solis

Mērķa funkcija

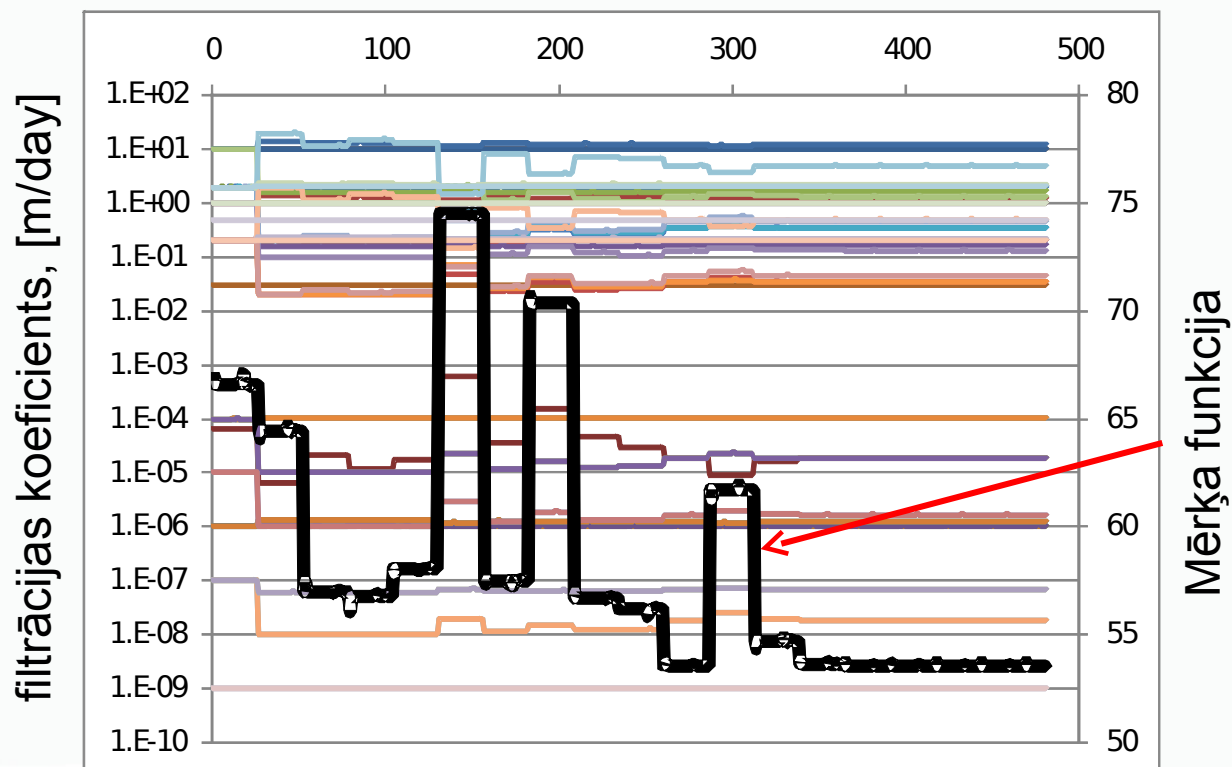

Infiltrācijas koeficients, [mm/year]

Kalibrācijas rezultāti

Daudzparametru kalibrācija

Optimizācijas solis

filtrācijas koeficienti pēc kalibrācijas, [m/day]

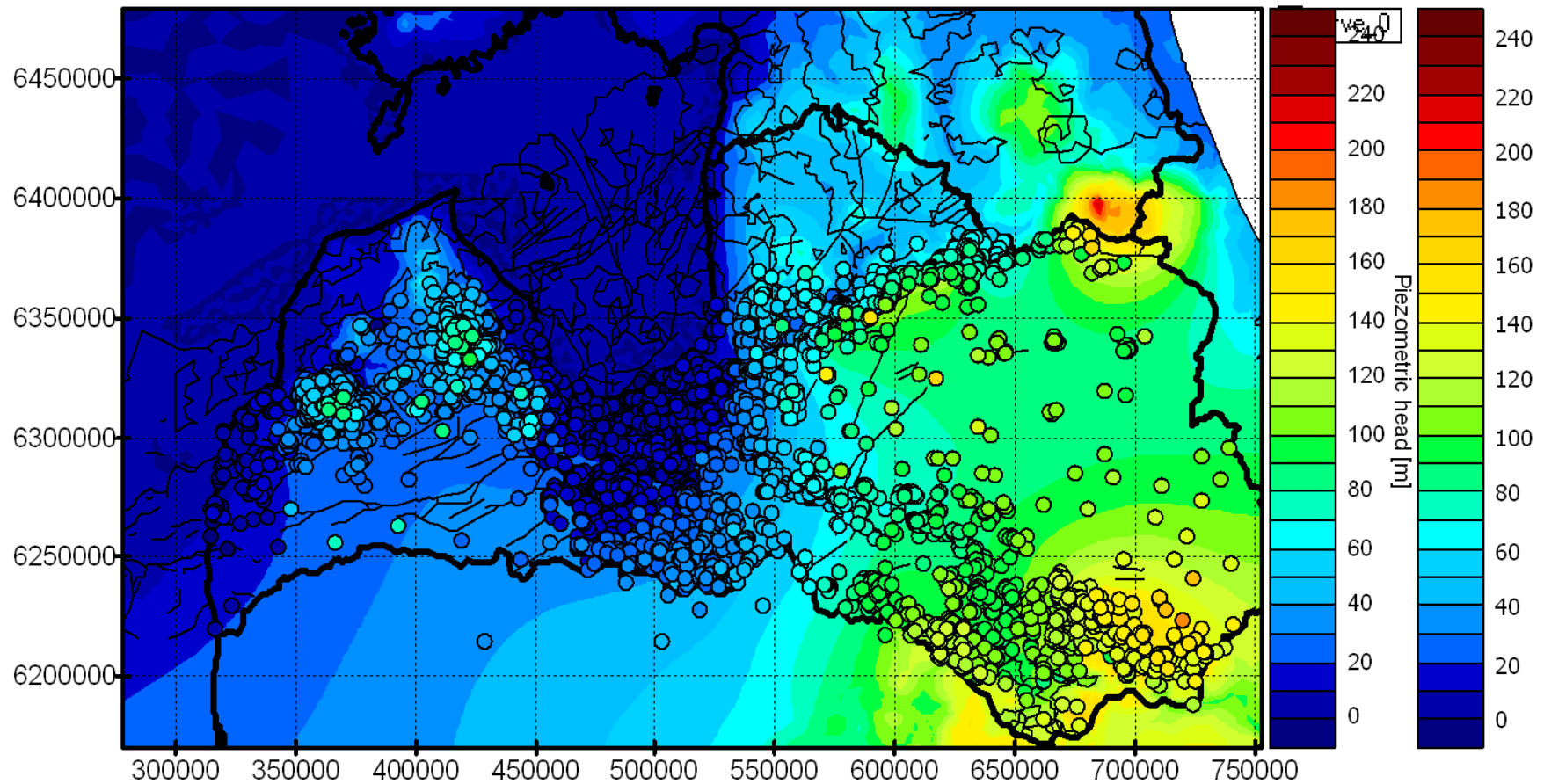
modeļa numurs, horizontāls, vertikāls

infiltration	1.829E-05	
0	1.000E+01	1.000E+01
1	1.000E+00	3.000E-02
2	1.000E+01	1.000E+00
3	2.007E+00	2.007E-01
4	1.037E-06	1.037E-06
5	1.219E+01	1.219E+00
6	1.041E-06	1.041E-06
7	1.219E-06	1.219E-06
8	1.991E+00	1.991E-01
9	1.683E+00	1.683E-01
10	1.033E-04	1.033E-04
11	3.466E-01	3.466E-02
12	1.808E-05	1.808E-05
13	3.396E-01	3.396E-02
14	1.661E-06	1.661E-06
15	1.338E+00	1.338E-01
16	1.831E-08	1.831E-08
17	4.488E-01	4.488E-02
18	6.826E-08	6.826E-08
19	4.997E+00	4.997E-01
20	9.999E-10	9.999E-10
21	2.205E+00	2.205E-01
22	2.028E+00	2.028E-01
23	1.000E-09	1.000E-09
24	1.000E+00	5.000E-01

Kalibrācijas rezultāti

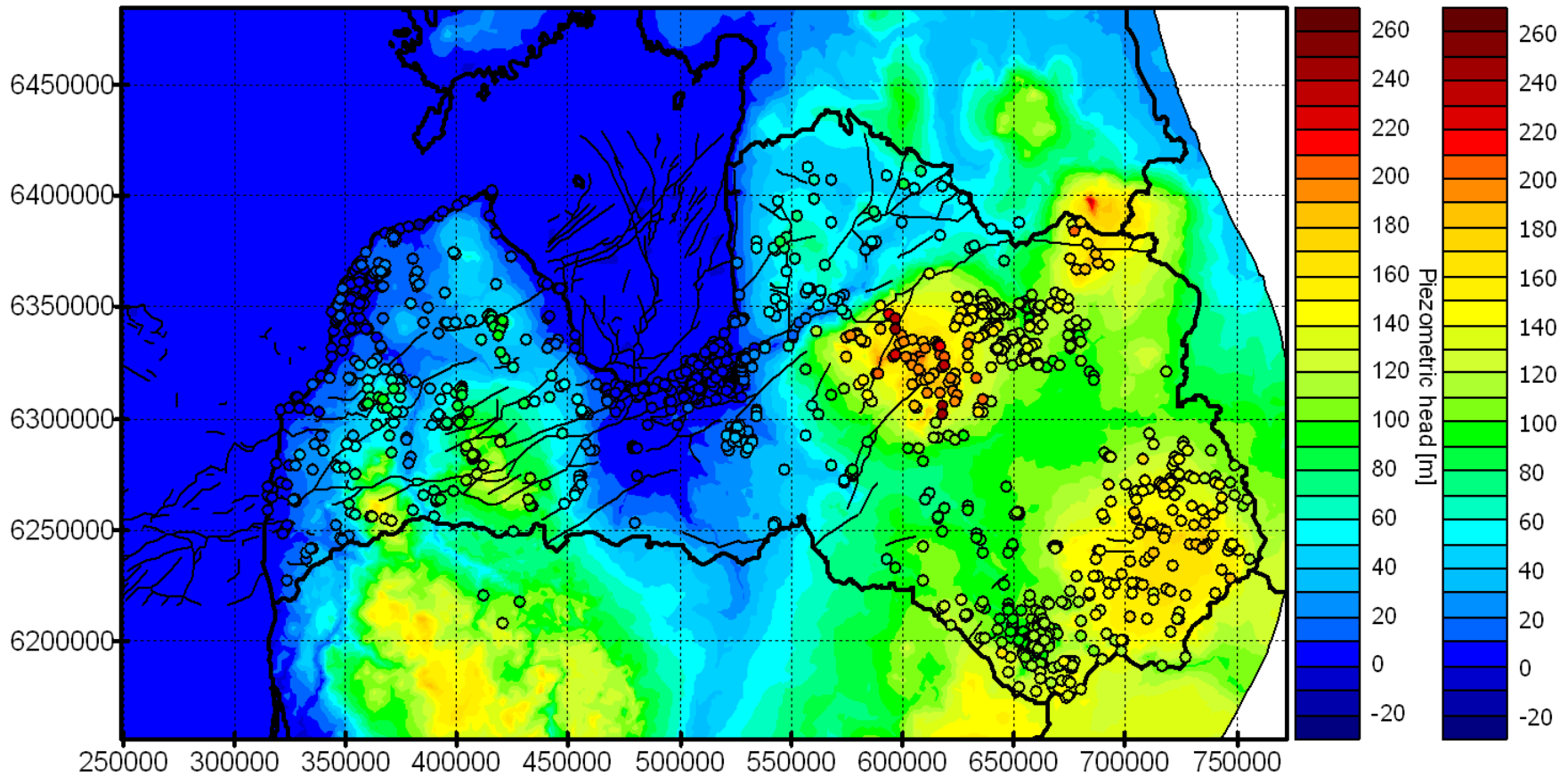
Daudzparametru kalibrācija

D3 gj-am

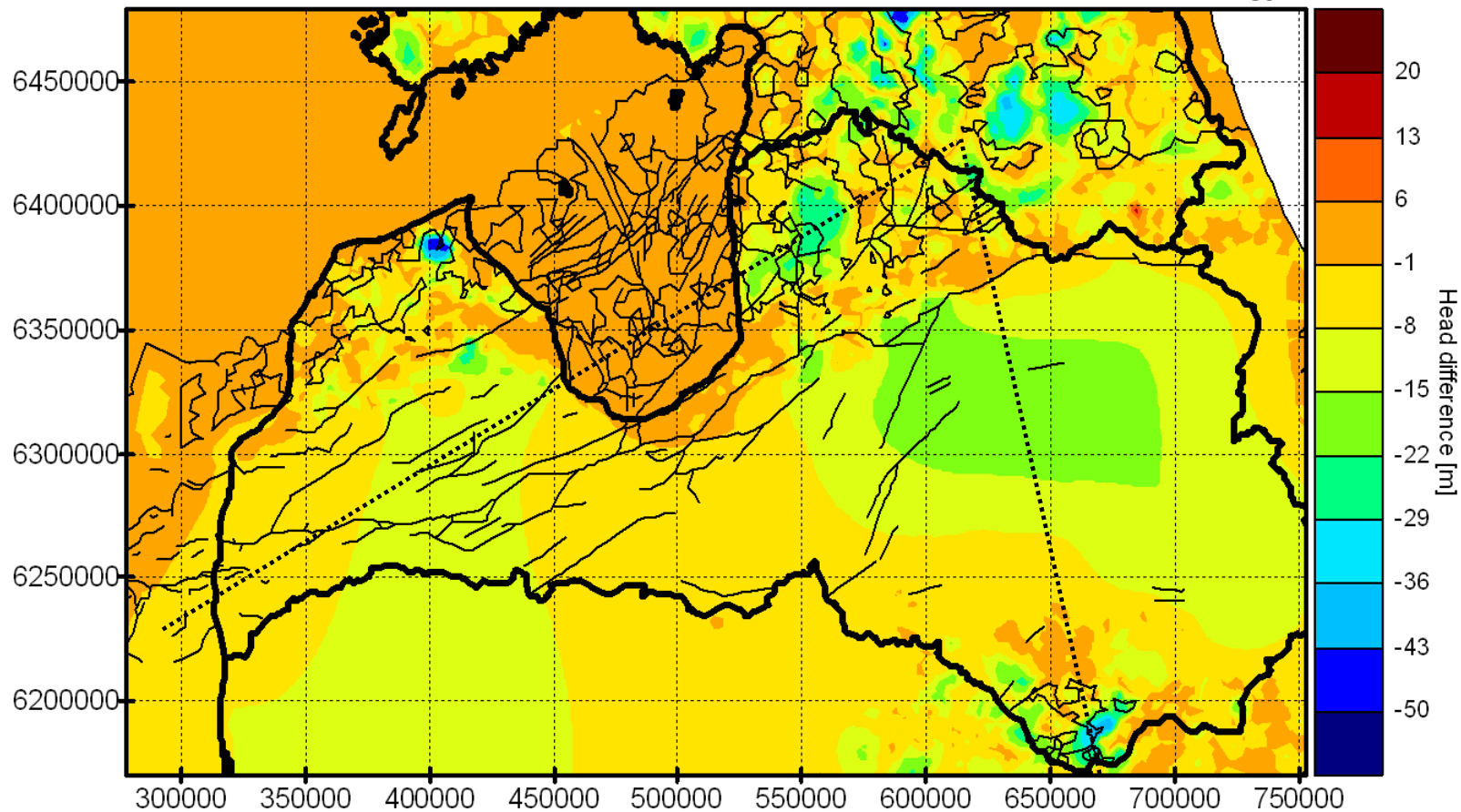
Kalibrācijas rezultāti

Q

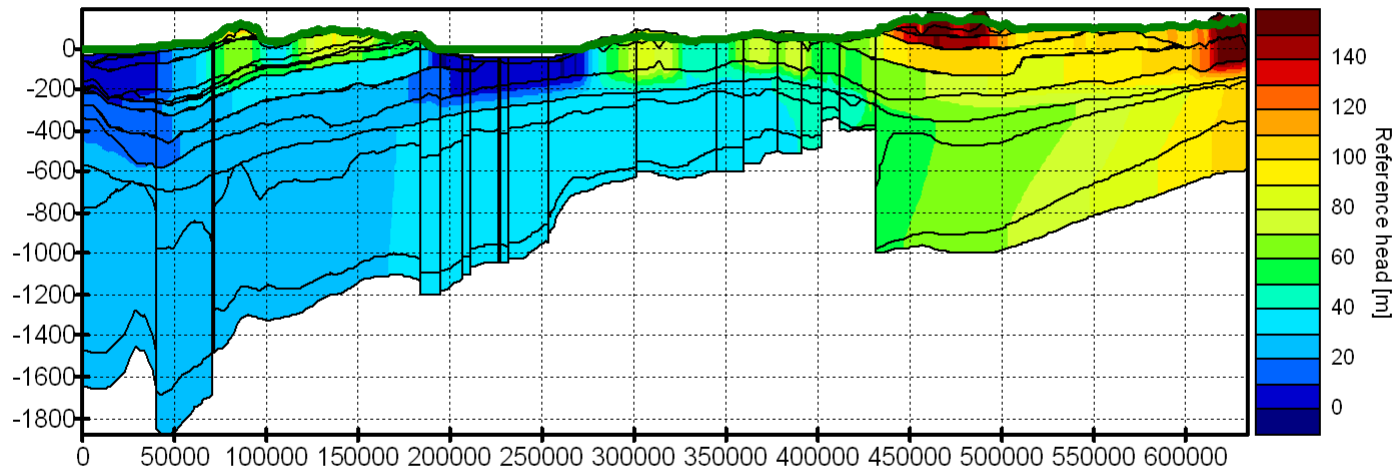
Kalibrācijas rezultāti

D3 gj-am

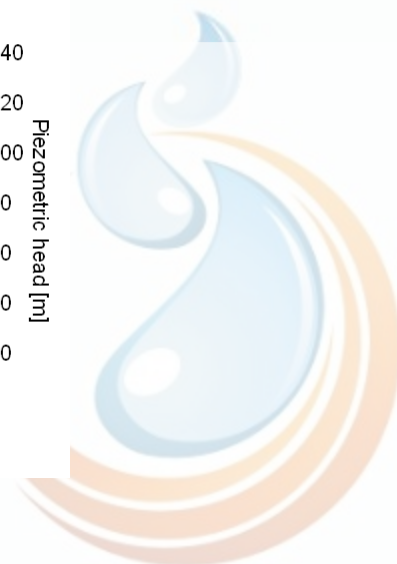
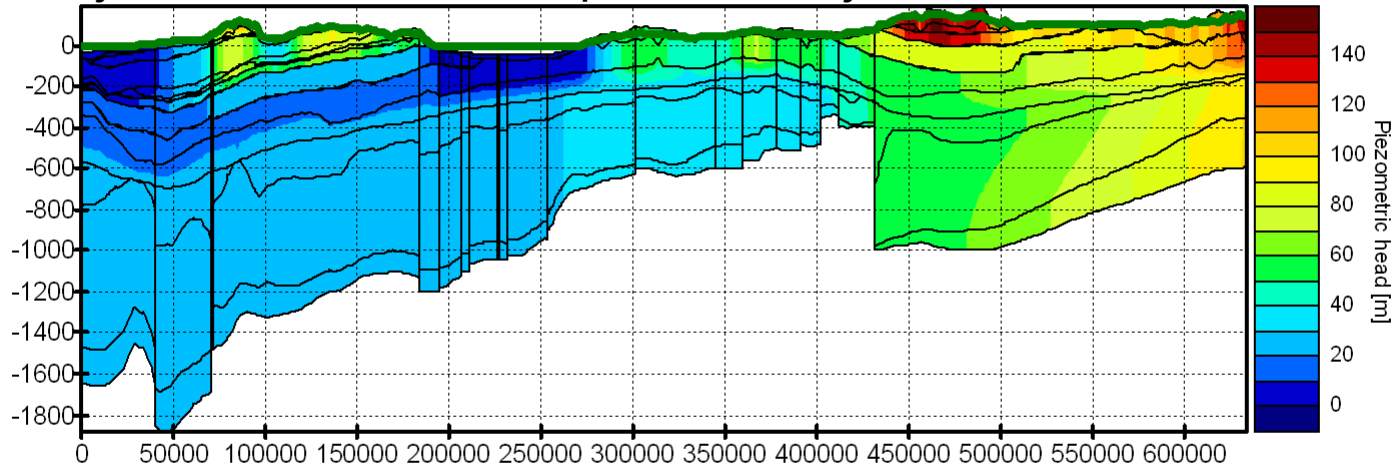

Kalibrācijas rezultāti

Pjezometriskais līmenis pirms kalibrācijas

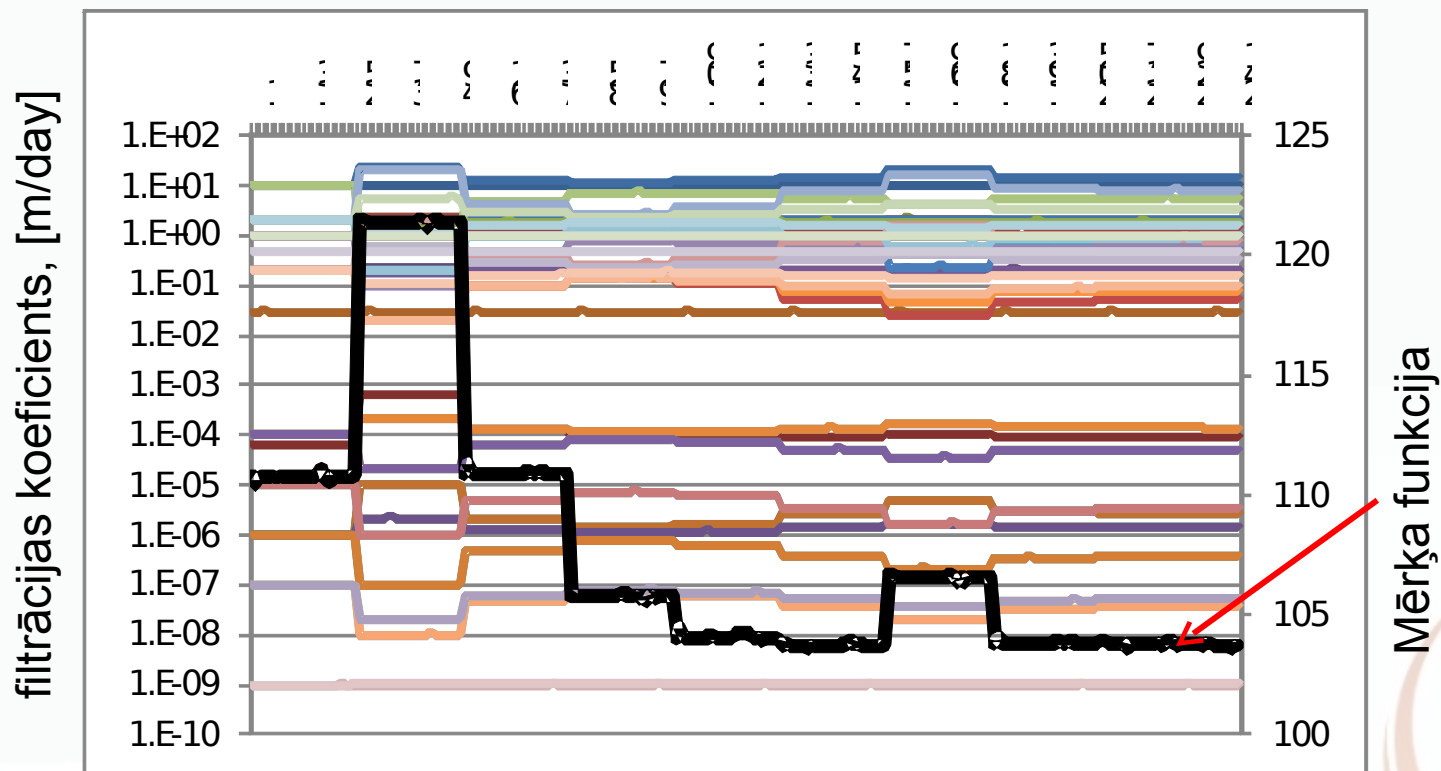
Pjezometriskais līmenis pēc kalibrācijas

Kalibrācijas rezultāti

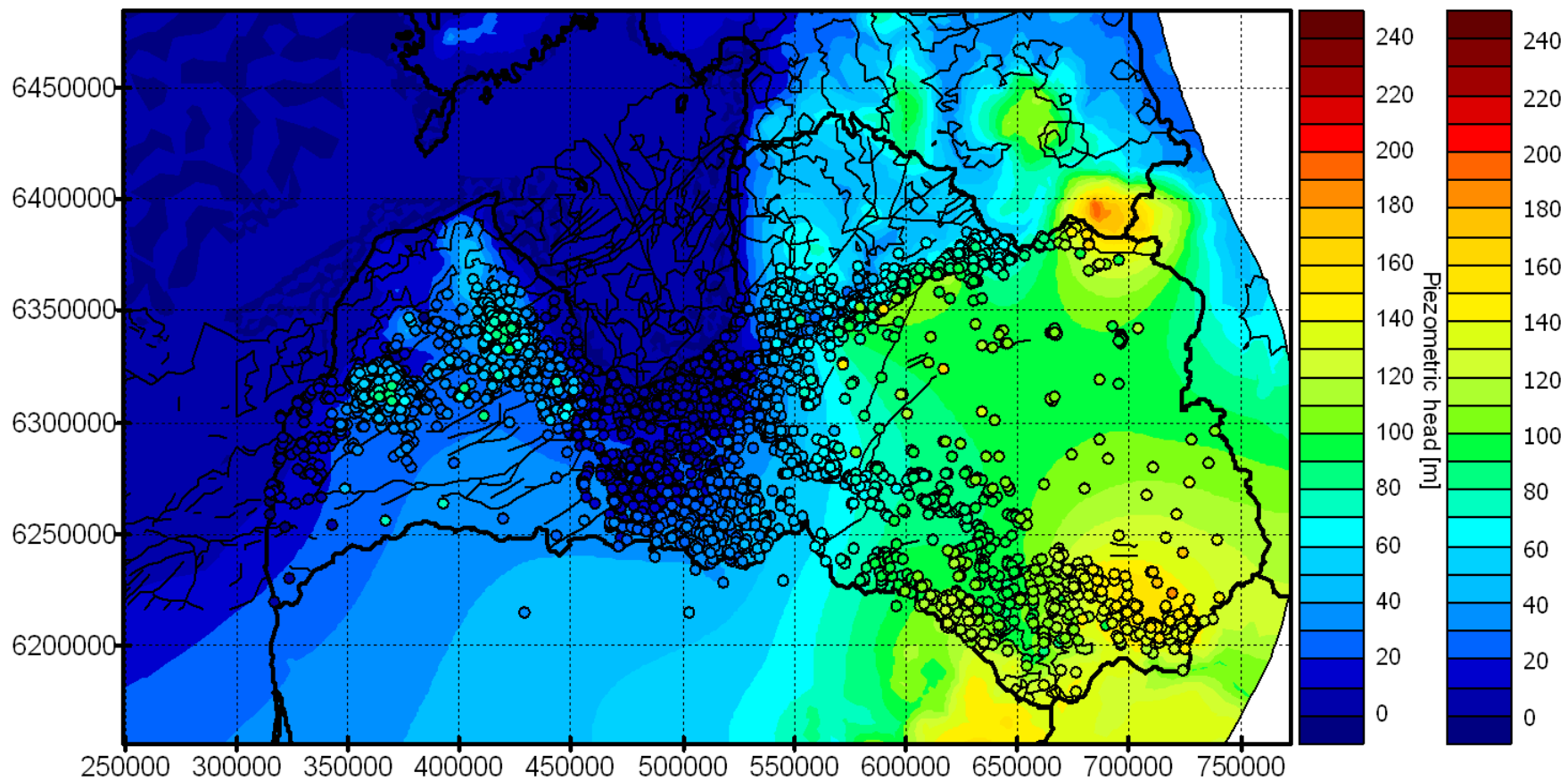
Daudzparametru kalibrācija

Optimizācijas solis

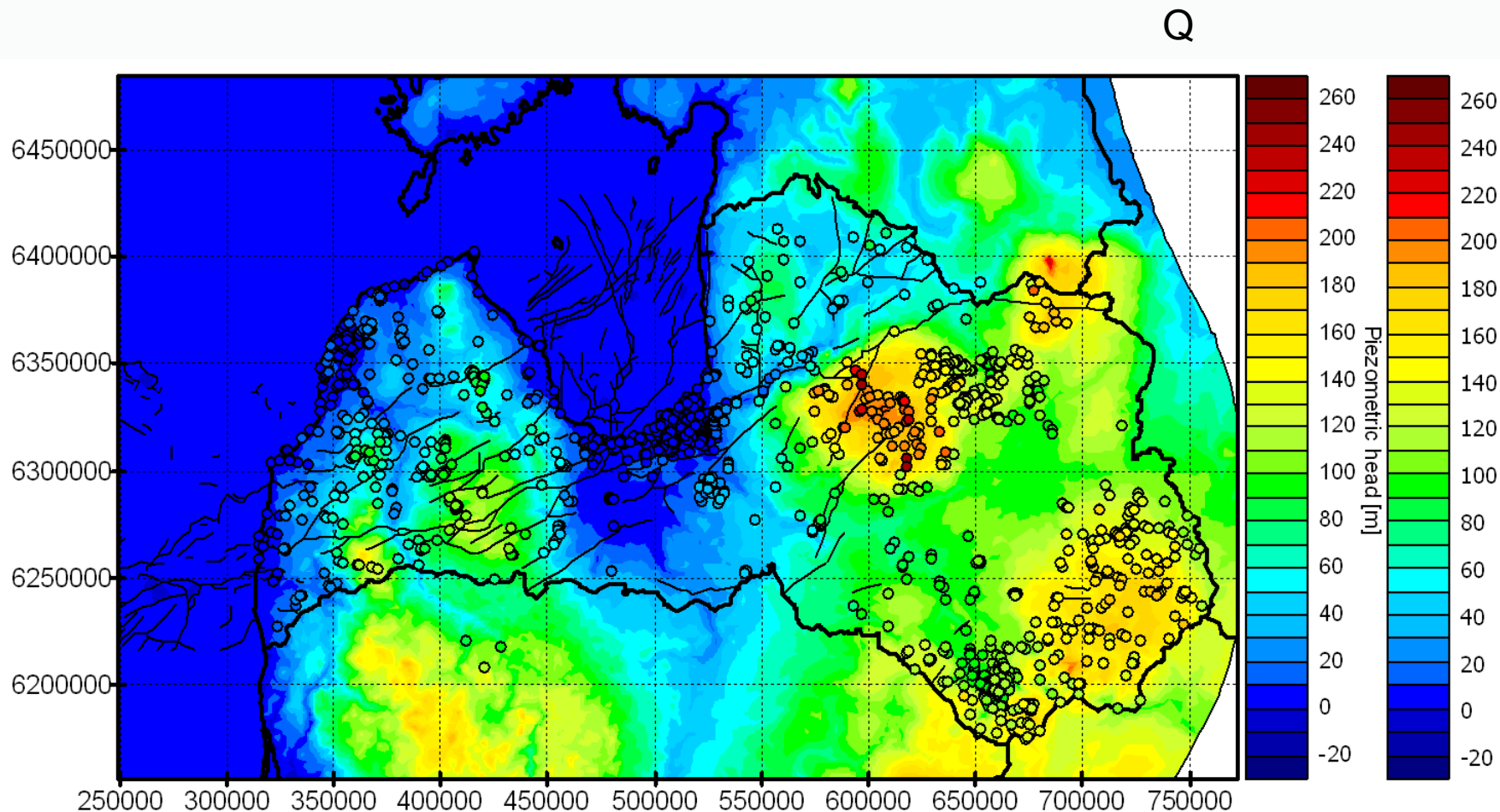
Kalibrācijas rezultāti

D3 gj-am

Kalibrācijas rezultāti

Secinājumi

	V0	Q	M	All
Cm		819	584	632
O-S	17032		769	735
D 1-2	231	171		159
D2 nr	197	237		202
D2 ar-br	134	125		125
D3 gj-am	199	133		163
D3 pl-dg	111	111		80
D3 og-kt	88	181		80
D3 st-el	50	236		73
D3 fm	58	104		62
C1	182	189		150
P2	590	286		235
T1	79	57		72
J 2-3	22	17		20
Q#	33	416		76
Q	69	54		64

